

Telegraful Român

Organul oficial al Arhiepiscopiei ortodoxe române de Alba-Iulia și SIBIU și al Episcopilor CLUJ și ORADEA

Abonamentul

pentru parohii cl. I Lei 800; cl. II Lei 600; cl. III Lei 500. Particulari Lei 500. Autorități și străinătate Lei 1000. De sprân Lei 1500. Pentru America 10 Dolari.

Articolele și corespondența

se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai 35. — Articolele nepublicate nu se însoțesc. — Scrisorile nefranțate se refuză.

Prețul inserțiunilor

un cm.² 12 Lei pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător. Inserțiunile se adresează ADMINISTRĂȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, strada 1 Mai Nr. 35.

Adezina Bisericii la Apelul pentru un Pact al Păcii

Biserica Ortodoxă Română, credincioasă atitudinii ei limpeză de hotărâtă împotriva fașă de așăfătorii la un nou război mondial, își dă adeziunea ei întregă la Apelul Consiliului Mondial al Păcii referitor la încheierea unui Pact al Păcii între cele cinci mari puteri: Statele Unite ale Americii, Uniunea Sovietică, Republica Populară Chineză, Marea Britanie și Franța.

În numele Sf. Sinod, îndemn pe toți preoștii, monahii și pe toți credincioșii să semneze acest Apel, care exprimă năzuințele a sute de milioane de oameni cinstiți, care-și dau seama de ce grozăvie ar putea aduce războiul uneltit de o mână de țarâși, pe care l-a orbit poșta lor de oștig.

Semnând acest Apel, clerul și credincioșii Bisericii Ortodoxe Române contribuie și ei la spulberarea acestor planuri diavolești, prin angajamentul ce și-l iau de-a apăra dăru liniștea, libertatea și independența Patriei noastre scumpe.

† JUSTINIAN,

Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

Pentru un Pact al Păcii

La 10 Aprilie a. c., a început în țara noastră campania de strângere de semnături pe Apelul Consiliului Mondial al Păcii pentru încheierea unui Pact al Păcii între cele cinci mari puteri. „În numele întăririi Păcii și asigurării securității internaționale — spune Apelul — cerem încheierea unui Pact al Păcii între cele cinci mari puteri — Statele-Unite ale Americii, Uniunea Sovietică, Republica Populară Chineză, Marea Britanie și Franța.

Vom considera refuzul guvernului oricăreia dintre marile puteri de a se întruni în scopul încheierii unui Pact al Păcii, drept o dovadă a intențiilor agresive ale acestui guvern. Campania se desfășoară în entuziasmul maselor populare pentru cauza păcii, care este cauza vieții, a culturii și a progresului. Scopul campaniei nu este numai simpla strângere de semnături, ci ridicarea nivelului de conștiință a maselor, atragerea unor mase cât mai largi în lupta pentru pace. De aceea munca de strângere de semnături este însoțită de o temelnică muncă de lămurire. Prin aceasta toți oamenii muncii ajung să cunoască frontul păcii, forța lui, mijloacele și programul lui și pe dușmanii păcii, așăfătorii la război și să-și dea seama care este misiunea lor în frontul păcii și cum pot să o împlinească. Odată cu înțelegerea de fiecare om cinstit a

CRUCE ȘI ALTAR

Dintre toate slujbele Sf. Patimi, cea care ne impresionează mai mult, din copilărie și până târziu la bătrânețe, ni se pare a fi slujba deniilor din Joia Mare. Ecoul acestei slujbe se simte mereu în ființa noastră spirituală. Parcă ne vedem în cărdurile de copii, mergând spre biserică și îngenuchind la cetrea fiecărei Evanghelii, cu lumânarea aprinsă; zărim în urmă lumânările aprinse pe mormintele din cimitir; vedem adeva pe bătrânii satului făcând mătânii, încât toți — vii și adormiți în Domnul — ne simțim ca niște pelerini la locurile sfinte, între martorii patimilor, tocmai în clipa în care se petrece marea dramă a mântuirii.

Dar momentul cel mai minunat și cutremurător din decursul acestei slujbe este acela când preotul, îmbrăcat în odăjdii, scoate sf. cruce din altar în mijlocul bisericii, rostind cuvintele: „Astăzi, Stăpânul făpturii și Domnul măririi pe cruce s'a pironit și în coastă s'a împuns; fere și oșel a gustat Mirele Bisericii. Cu cunună de splni s'a încununat, Cel ce acopere cerul cu nori; cu haină de ocară s'a îmbrăcat și peste obraz s'a bătut Cel ce a zldit pe om"... Este momentul supremei arătări a iubirii lui Dumnezeu, care coboară la noi pe verticala crucii, ca să ne îmbrățișeze pe toți cu orizontala ei.

În atmosfera pe jumătate luminată a

mării însemnătăți a semnării Apelului pentru un Pact al Păcii, se obține astfel o mare lărgire a luptătorilor activi pentru pace. Oamenii muncii din R.P.R. luptători neînfricați pentru cauza păcii, s'au angajat în întreceri socialiste, obținând succese importante în toate ramurile de producție. Ei își onorează semnătura pe Apel prin noi succese în muncă.

Preoștii, membri în Comitetele de luptă pentru Pace sau nemembri, aduc contribuția lor în această luptă, fie participând la echipele formate în acest scop, fie ducând muncă de lămurire a credincioșilor lor. Ei împlinesc astfel o datorie de conștiință evanghelică și cetățenească. Ei trebuie să fie factori activi în lupta pentru pace, ca pacea să devină un ideal, care să antreneze în muncă pentru întărirea Patriei noastre pe toți credincioșii. Ei trebuie să sădească pacea în toate inimile credincioase, arătând grozăviile războiului și binefacerile păcii.

„Ferițiți sunt făcătorii de pace, că aceia fiili lui Dumnezeu se vor chema”

Mat. 5, 9.

bisericii, simțim cutremurarea inimii în fața acestei iubiri care se jertfește ca să ne mântue.

Așezarea sfintei cruci în mijlocul bisericii și apoi ducerea ei iar în altar unde străjuește tot anul sf. Prestol, are o înțeles însemnătate. Ea ne aduce pe departe aminte de patimile și răstignirea Mântuitorului. Ne leagă cu toată ființa noastră de amintirea drumului crucii, pe care Iisus l-a urmat pentru mântuirea noastră.

Dar nu se oprește numai la atât. Scoaterea ei și așezarea înaintea sf. altar arată în chip simbolic legătura dintre jertfa de pe cruce și jertfa liturgică, legătura dintre cruce și altar. Căci, deși Mântuitorul s'a jertfit odată pentru totdeauna și în chip desăvârșit, deși roadele acestei jertfe sunt prisositoare, totuși ele nu stau departe de noi „în negura vremii”, nu s'au comunicat numai celor ce au fost martori cu simțurile lor la această dramă, ci se reprodus și devin actuale și aproape de fiecare suflet prin jertfa liturgică.

Mântuitorul a vorbit în repetate rânduri despre patimile și moartea Sa pe cruce, dar pușini au înțeles înțelesul însemnătatea lor. În fața fariseilor a vorbit despre templul (trupul Său) care va fi dărâmat și pe care în trei zile îl va reface (Ioan 2, 19—20), S'a asemănat cu șarpele de aramă înălțat de Moisi în pustie (Ioan 3, 14), cu Iona înghițit în pântecul chitului (Matei 12, 40). S'a numit Păstorul cel bun, care sufletul își pune pentru oi (Ioan 10). La începutul săptămânii marț, Iisus a vorbit mulțimii despre sămânța de grâu care moare pentru a produce roade. Abia în Joia Mare, la Cina cea de taină, Iisus arată valoarea jertfei de pe cruce, pe care o anticipează în chip tainic și sacramental prin cuvintele: „Acesta este trupul Meu care se frânge pentru voi” și „Acesta este sângele Meu al legii celei noi, care se varsă pentru voi și pentru mulți spre iertarea păcatelor”, iar prin cuvintele „Acesta să o faceți întru pomenirea Mea”, a dat Bisericii misiunea să poarte peste vremuri și spații darurile jertfei de pe cruce, prin jertfa euharistică.

Cântarea bisericească îl numește pe Hristos cel răstignit „Mirele Bisericii”. De fapt, în chip virtual, Biserica ia naștere odată cu răstignirea pe cruce a Mântuitorului. Pe Golgota se așează o nouă legătură între om și Dumnezeu prin jertfa Dumnezeu-Omului, prin sângele unei jertfe, luată dintre oameni, însă egală cu Dumnezeu în demnitate; o jertfă unică, abso-

(Continuare la pag. 3)

Epicleza Euharistică

Am arătat în alte articole ale Telegrafului Român (Nr. 7—8, 9—10) importanța cultului ortodox pentru unificarea bisericească, atât ca factor al realizării unificării, cât și ca element de consolidare, de adâncire și desăvârșire a acestei unificări. Pentru aceasta însă e nevoie să înțelegem cultul, ca expresie a duhului de viață al Bisericii ortodoxe, nu ca rit care poate fi remorcat oricărui alte concepții de viață creștină sau ca haină, care îmbracă orice suflet și orice concepție. Cultul nu este simplă formă, simplu ritual sau îngemănare de cuvinte și gesturi, ci însăși viața Bisericii, viața lui Hristos este concretizată în formele lui și transmisă credincioșilor. El nu poate fi despărțit de viața Bisericii, care l-a plăsmuit, nici de credința acestei Biserici.

Este o greșeală fundamentală să socotești că poți accepta toată dogmatica romano-catolică și totdeodată să păstrezi cultul ortodox, ca și când acest cult ar fi ceva secundar, o haină în care încap și dogmele catolice. Această confuzie duce la opoziția dintre cult și dogmă, pentru că cultul este dogma vie, dogma trăită a Ortodoxiei. Cultul nu este rit lipsit de legătură cu credința dogmatică a Bisericii, ci în cult viază credința întreagă a Bisericii. Deci dacă accepți dogmatica romano-catolică nu mai poți păstra cultul ortodox și ești nevoit sau să renunți la el, sau să-l falsifici. Falsificarea cultului ortodox este un proces, care a avut loc în conștiința unora din preoții greco-catolici, căzuți sub influența concepțiilor catolice, nu numai prin acceptarea unor forme cultice catolice, neconforme cu spiritul ortodox, ci și prin inovații neortodoxe în Sf. Liturghie, care este inima cultului și deci inima Ortodoxiei.

Cea mai importantă dintre aceste inovații, care arată influența destrăbătoare a concepțiilor catolice, este devalorizarea epiclezei, prin acceptarea părerii că pâinea și vinul se prefac în trupul și sângele Domnului la cuvintele: „Luați mâncați...”, „Beți dintru acesta...”. Cel ce socotește părerea aceasta justă, nu mai are nevoie de epicleză. Practic deci preotul greco-catolic era obligat — dacă era consecvent cu concepția catolică — să elimine epicleza din liturghia Sf. Ioan Gură de Aur și a Sf. Vasile cel Mare (chiar dacă era tipărită în Liturghierul dela Blaj), pentru că ea nu mai avea nici un rost și era în contradicție cu concepția lui despre prefacerea darurilor. Căci nimeni, care e convins că după cuvintele: „Luați mâncați...” ș. c. l. are pe altar însuși trupul și sângele Domnului, nu mai poate să pronunțe rugăciunea, prin care cere lui Dumnezeu să trimită Duhul Sfânt peste darurile puse înainte, care să transforme „pâinea” în „trupul” lui Hristos și „vinul” în „sângele” Lui. Aceasta ar fi absurd. Sau dacă păstrează epicleza trebuie să-i dea interpretări forțate, care nu corespund sensului cuvintelor ei. Iată cum o concepție streină de Ortodoxie falsifică și mutilează însăși Sf. Liturghie, care stă în centrul cultului ortodox. Ea pretinde eliminarea punctului culminant, a momentului epicletic, din Sf. Liturghie sau pervertirea sensului lui.

Desigur preoții greco-catolici, odată reveniți în sânul Bisericii ortodoxe, au părăsit această concepție dacă au avut-o, revenind la concepția ortodoxă, care și găsește expresia plenară în cult. Aceasta din

punct de vedere practic însemnează a socoti cuvintele „Luați mâncați...”, ș. c. l. drept cuvinte de „aducere aminte” a Cinei celei de taină, iar ca moment al prefacerii euharistice momentul epiclezei și deci a îngenunchia nu la cuvintele comemorative ci în vremea epiclezei.

Cel ce vrea să se convingă de adevărul ortodox în această privință are la îndemână cartea: Epicleza Euharistică (Sibiu, 1933, p. 351) în care într-o erudită documentare se arată: că epicleza există în toate liturghiile orientale și occidentale (din liturghia romană a fost scoasă ulterior, rămânând în ea unele urme epicletice); că ea are mărturiile sfinților părinți orientali și occidentali; că ea a fost confirmată, ca rugăciune de transformare a darurilor de sinodul VII ecumenic, deci are obligativitate universal-creștină. Mai mult: Mântuitorul însuși a prefăcut pâinea și vinul în trup și sânge prin „binecuvântare” sau „mulțumire”, adică prin rugăciunea de binecuvântare, ce premerge cuvintelor: „Luați mâncați...” ș. c. l. (Mat. 26, 26—28), Marcu 14, 22—23) Când Domnul zice: „Luați mâncați...” nu mai era pâine, ci era însuși trupul Lui, pe care-l dădea apostolilor Săi, la fel când zice: „Beți dintru acesta toți...” nu mai era vin, ci însuș sângele Său, pe care-l dădea apostolilor Lui. Deci cuvintele: „Luați mâncați...” nu sunt cuvintele transformatoare, ci numai anunțătoare: ele afirmă prezența trupului și a sângelui, transformarea pâinii și a vinului făcându-se înainte de aceasta prin rugăciune.

Dar atunci — va zice cineva — de ce în Liturghia ortodoxă nu s'a păstrat această rugăciune la locul ei, adică înainte de: „Luați mâncați...”? De ce epicleza este pusă după cuvintele dela Cina cea de taină? E o întrebare ce se și pune. Și fără nici o îndoială că faptul acesta își are sensul său profund.

În primul rând partea canonului anterioară epiclezei are caracter de istorisire: el istorisește (mulțumind și preamărind) evenimentele din viața Mântuitorului, între care și Cina cea de Taină așa cum s'a întâmplat: „care (Fiul lui Dumnezeu) venind și toată rânduiala pentru noi plinind în noaptea întru care s'a vândut și mai vărtos însuși pe sine s'a dat pentru viața lumii, luând pâinea cu sfințele și preacuratele și fără de prihană mâinile Sale, mulțumind și binecuvântând, sfințind și frângând au dat sfinților Săi Ucenici și Apostoli, zicând: Luați mâncați, acesta este trupul Meu, care se frânge pentru voi spre iertarea păcatelor — asemenea și paharul după cină, zicând: Beți dintru acesta toți, acesta este sângele Meu al legii noi, care pentru voi și pentru mulți se varsă spre iertarea păcatelor”.

Caracterul de amintire istorică a Cinei celei de Taină, fără intenția de a prefăce în acest moment pâinea și vinul în sângele Domnului, este evident. Aici preotul istorisește ceea ce s'a întâmplat, aducând aminte și de cruce, de groapă, de înviere, de înălțarea la cer, de a doua venire. Numai după pomenirea acestor evenimente din viața Mântuitorului, preotul, împlinind porunca Domnului de-a săvârși întru amintirea Lui până la doua venire, taina prefacerii pâinii și vinului, se roagă ca Dumnezeu să trimită Duhul Său cel Sfânt și să prefacă pâinea în trupul lui

Hristos și vinul în sângele Lui. Pe baza istorisirii anterioare, preotul săvârșește taina și jertfa. Astfel locul epiclezei este întru totul justificat.

În al doilea rând locul epiclezei după pomenirea Cinei celei de taină este în armonie cu simbolica Sf. Liturghii. Într'adevăr Sf. Liturghie, în cuvintele și lucrările ei, ne pune înainte simbolic și tainic viața lui Hristos. „Toate cele ce se săvârșesc în slujba Sf. Liturghii... închipuiesc pe Hristos, lucrarea și patimile Lui pentru noi

Partea întâi a sfintei slujbe ne arată începutul acelei lucrări, cea de a doua pe cele următoare, iar cea din urmă pe cea dela sfârșitul ei. Așa încât, urmărind cu privirea aceste părți ale slujbei, putem avea sub ochi pe toate acestea. Căci sfințirea darurilor — adică jertfa însăși — vestește moartea, învierea și înălțarea Mântuitorului, deoarece cinstitele daruri se prefac în însuși dumnezeescul trup, cu care El a fost răstignit, a înviat și s'a înălțat la cer; cele dinainte de jertfă închipuiesc cele petrecute dinainte de moartea Domnului, adică întruparea, ieșirea la propovăduire și arătarea cea deplină în lume; iar cele de după jertfă arată „făgăduința Tatălui”, cum a numit-o Domnul însuși, adică pogortrea Duhului Sfânt peste Sfinții Apostoli și aducerea Neamurilor la Dumnezeu, printr'ânșii” (N. Cabasila: Tălcuirea dumnezeieștii Liturghii, tr. E. Branște. București 1946, p. 26). Într'adevăr momentele Liturghiei închipuiesc simbolic momentele vieții Mântuitorului: cele trei antifoane — cei 30 ani ai Lui trăiți în Nazaret, vohodul mic — ieșirea la propovăduire, Evanghelia — propovăduirea însăși, vohodul mare — drumul Mântuitorului la Ierusalim și astfel ajungem la Cina cea de taină. „Preotul istorisește cum a avut loc înfricoșătoarea Cină: cum înainte de patimi Domnul s'a dat pe Sine sfinților Săi apostoli, cum a primit paharul și a luat pâinea, sfințindu-le prin mulțumirea adusă Tatălui” ș. c. l. Amintirea răstignirii, învierii, înălțării și venirii a doua se face acum spre a arăta că ceea ce urmează este actualizarea reală a acestor fapte întâmplătoare odată și anticiparea eshatologiei.

În orice caz este vorba în primul rând de actualizarea reală a jertfei de pe cruce. Odată ce preotul rostește epicleza pâinea și vinul se prefac în trupul și Sângele Domnului „și jertfa s'a săvârșit” (Idem p. 70—71). Aici nu mai este închipuire sau simbol (ca până acum), ci este „o jertfă adevărată, adică însăși jertfa de pe Cruce” (Idem p. 80—82). Dacă deci prefacerea pâinii și vinului actualizează real însăși jertfa de pe cruce, însăși răstignirea, este firesc ca să fie așezată după pomenirea Cinei celei de Taină, pentru că răstignirea s'a întâmplat după Cina aceasta. Cina cea de Taină a fost anticiparea jertfei de pe Golgota, pentru că a fost săvârșită înainte de aceasta. Sf. Liturghie, fiind săvârșită după răstignire, nu mai este anticiparea ei, ci actualizarea ei, reprezentarea ei reală și nesângeroasă. Ea „vestește” „moartea Domnului” până la sfârșitul veacurilor (I Cor. 11, 26). Deci momentul prefacerii pâinii și vinului, care este momentul jertfei de pe cruce, trebuie să coincidă în cadrul Sf. Liturghii (al simbolismului ei), nu cu momentul Cinei celei de Taină, ci cu momentul răstignirii, adică după amintirea Cinei celei de Taină. Prefacerea pâinii și vinului se săvârșește tot prin rugăciune (Epicleză), ca la Cina cea de Taină, dar nu în momentul anticipativ al răstignirii (Cina), ci în momentul corespunzător răstignirii. De aceea Cina cea de Taină este

(Continuare în pag. 4-a)

Pentru Ortodoxie

Se împlinesc mai bine de unsprezece secole, de când, la 11 Martie 843, sinodul Constantinopolitan, socotit al șaptelea ecumenic în continuare, a stabilit spre amintire „Duminea Ortodoxiei”, ca toată suflarea creștină să știe, că Biserica a triumfat asupra tuturor ereziilor și desbinărilor din sânul ei.

Într'adevăr multă stăruință au depus Sf. Părinți ai Bisericii în combaterea eterodoxiilor. Astfel episcopul Alexandru al Alexandriei se adresează în 321 lui Arie, ca să revină „la pietate și la Ortodoxie”, iar Sf. Atanasie cel Mare își dobândește titlul de „Părinte al Ortodoxiei”. În acea epocă a arianismului, toți credincioșii cu adevărat se grăbesc să stea în legătură numai cu „episcopii ortodocși”.

În același spirit, susținut cu ardoare pentru Ortodoxie, de sinoadele II și III ecumenice, din 381 și 431, activează și marii teologi apuseni. Astfel Fericitul Ieronim susține o discuție cu Luciferian „pentru ortodoxie”, iar Fericitul Augustin, care a demilitat sensul „Catholicității”, se străduiește la sinoadele africane, ca „toți să revină la Ortodoxie”, încât „clerul bisericesc să nu confere nici o taină creștinilor neortodocși”. Ea fel și împăratul Teodosie II se menține la „credința ortodoxă” și nu admite nici o schimbare a ei, iar papa Leon I cel Mare ia măsuri „pentru revenirea tuturor la Ortodoxie”, spre a putea să se numească „personă ortodoxă”.

În același sens și papa Onoriu se adresează, în sec. VII, către patriarhul Sergie din Bizanț, în numele „credinței ortodoxe și a unității catolice”, iar Isidor din Sevilla precizează definiția cuvântului de ortodox, zicând că ea înseamnă: „a crede drept și a vieții drept”.

Deci Ortodoxia nu era în acele vremuri vre-o piedică pentru nimeni, ea nu învrăjbiase oamenii și nici nu i îndemnase la acte nepotrivite, ci dimpotrivă era mijlocul cel mai potrivit de înțelegere deplină și o condiție esențială pentru unitatea catolică a Bisericii, mai ales după ce Sf. Ioan Damaschinul precizează și cuprinsul ei exact.

Dar papa Nicolai I, deși se socotea a fi urmașul „pontificilor ortodocși”, totuși el îl atacă în numele Ortodoxiei pe patriarhul Fotie. Acesta însă nu se lasă acuzat pe nedrept și se apără, invocând „isvoarele autentice ale Ortodoxiei”. Actul final al acestei ciocniri, nenorocite pentru poporul credincios creștin, îl înscrie cardinalul Humbert, în 1054. Atunci „credința catolică” a apusenilor se desparte de „credința ortodoxă” a răsăritenilor, deși pentru aceasta din urmă se străduiseră atâția teologi apuseni.

Motivul acestei discordii confesionale? Pe lângă cele cunoscute îndeobște se mai adaugă cel de ordin politic și anume împrejurarea, că papii s'au legat de imperiul apusean franc, care devenise dușmanul Bizanțului și al Răsăritului. Atât de mult se leagă papii de acest imperiu, încât sunt în stare să uite și să renege Ortodoxia, dela care s'au alimentat atâția credincioși, clerici și pontifici apuseni. Iar acum, după trecere de unsprezece secole, ne aflăm iarăși în aceleași împrejurări: împotriva Răsăritului, papa iar se aliază cu imperialismul apusean dușmănos.

Noi însă, care înțelegem rostul Ortodoxiei și străduințele ei pentru popor, rămânem cu hotărâre pentru ea.

Prof. M. ȘESAN

Inchiderea Cursurilor de Îndrumare seria X-a la Sibiu

Sâmbătă, 31 Martie a. c., a avut loc în Aula Institutului Teologic Universitar din Sibiu festivitatea încheerii Cursurilor de Îndrumare preoțească seria X-a, după ce s'a pontificat în Capela Institutului de un sobor de preoți, Doxologia de mulțumire.

P. C. Părinte Rector N. Neaga, arată că în centrul preocupărilor dela Cursul de îndrumare a fost doctrina evanghelică, mereu actuală și mereu vie. În lumina ei, Biserica este stimulatoarea forțelor spirituale ale poporului credincios, propovăduitoarea ordinii morale, călăuzitoare spre idealul împărăției lui Dumnezeu, având o atitudine pozitivă față de cultură și progres, față de știință și de reformele sociale ce se fac. Ea este Biserica iubirii de Hristos și de om. În lăuntrul acestei atitudini a Bisericii, preotul trebuie să-și împrospăteze mereu forțele și mijloacele de muncă. El trebuie să fie alături de popor: un dăruit Domnului, un luptător pentru Biserică, pentru binele poporului și fericirea Patriei.

P. C. Prot. R. Moldovan din Veștem, vorbind în numele preoșimii, după ce arată întregul scop al cursurilor (aprofundarea cunoștințelor teologice, cunoașterea principiilor societății socialiste, înfrățirea preoșimii), declară: „Înfrățirea dintre noi s'a realizat foarte ușor și foarte repede. Încă din primele zile ne-am deschis sufletele unul altuia și am încheiat prietenii care nu se vor uita”. Mulțumind I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae pentru dragostea și înțelepciunea cu care a priveghiat la desfășurarea cursurilor, corpului profesoral, pentru apropierea sufletească și competența cu care a prezentat conferințele, asigură că întorși în parohiile lor, preoții se vor strădui să pună în practică toate învățămintele dela curs.

P. C. Preot D. Soare, citește poezia originală pe care o publicăm separat.

P. C. Vicar T. Belasçu accentuează în special rostul schimbului de experiență, cunoașterii dela față la față, comunicării dela suflet la suflet, care s'a și realizat prin aceste cursuri. În cele 30 de zile, în dragostea părintească a I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae, în atitudinea frățească a profesorilor, ca și în comunicarea prietenească întreolaltă, cursiștii și-au îmbogățit nu numai cunoștințele, ci și sufletele și vor aduce astfel rod mai bogat în ogorul Bisericii.

Preotul nu poate rămâne indiferent față de marile reforme sociale de azi: el trebuie să le cunoască, spre a nu greși, și să colaboreze la făurirea unei societăți mai drepte. Trăim acum sub semnul luptei pentru pace. Noi preoții, care avem misiunea de a fi propovăduitori ai păcii, trebuie să fim făclierii ei, ca pacea să covârșească toate conștiințele. Cauza păcii este cea mai măreață cauză, în slujba căreia preotul trebuie să-și pună toate forțele. De aceea preotul va fi un factor important al biruinței păcii în suflete, al biruinței păcii în lume.

P. S. Teodor aduce binecuvântarea I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae, care fiind plecat din localitate nu poate participa la festivitatea aceasta și arată că la această serie a Cursurilor de îndrumare s'a împlinit în mod armonios experiența pastorală a preoților bătrâni cu entuziasmul și puterea de muncă a preoților tineri. Esențialul

este să asculte chemarea Domnului, să-și urmezi Lui și Lui să-și dăruiești toată ființa ta. Căci toată viața noastră stă sub priveghierea iubirii și înțelepciunii divine. Cine are această convingere, rămâne credincios chemării sale. El este optimist, încrezător în Dumnezeu și în forțele proprii și răspândește în jurul său flacăra vieții și lumina idealului.

Preotul să fie făclie nestinsă în mijlocul poporului dreptcredincios.

M.

La închiderea de Cursuri

Sfielnică privire arunc pe-a vremii zare
Și'n suflet clocotirea o simt mereu mai vie.
Flor de viață nouă din frageda chemare
Pătrunde-adânc în inimi, cu sfântă duioșie.

La masa școlărească, bătrâni cu suflet tânăr
Și tineri cu gând matur, uniți într'o ființă,
Ne-am dat frățeste mâna și umăr lângă umăr
Pornim spre nouă zare, cu nouă năzuință.

Isvoru 'nvățăturii, țâșnind șuvoiu de viață,
În clocot sfânt pătruns-a adâncuri însetate,
Suav scâlpind, ca roua ce cade 'n dimineață
Pe fragede petale, în zori învăpăiate.

Uniți în duh de viață cu marea de lumină,
Ce ne-a scaldat ființa în sfântă primenire,
Am strâns în cupa vieții, ca harnica albină,
Ales polen de daruri, ciment de nemurire.

Iar clipile vegherii, de-acuma înainte
Alene se vor pierde în ceața amintirii...
Cu noi vom duce darul de-alese 'nvățăminte,
Dar vom purta alături și golul despărțirii.

Așa s'a pus pecetea pe harnica slujire:
Prinos de viață nouă, mai bună, mai senină
...Și ne-am sădit în suflet cucernicia pornire
Să ducem mai departe „lumină din lumină”.

Preot DUMITRU SOARE

CRUCE ȘI ALTAR

(Urmare din pag. 1-a)

lută și cu o valoare nemărginită. Prin sângele curs din coasta lui Iisus s'a pus temelie jertfei liturgice, care este esența și sufletul Bisericii, modul prin care Iisus Hristos rămâne în lume ca Mijlocitor și Căpetenie a împărăției harului.

Astfel între cruce și altar se naște o legătură strânsă ca între Hristos și Biserică. Crucea este altarul Legământului celui nou, pe care s'a jertfit de bună voie Iisus, iar altarele bisericilor noastre sunt tot atâtea cruci pe care se reproduce jertfa de pe Golgota prin jertfa liturgică.

Crucea este isvorul, altarul este mijlocul prin care se revarsă darurile pornite din isvor. Crucea și altarul reprezintă aceeași faptă mântuitoare a lui Iisus pentru lume, dar manifestată în chip deosebit: pe cruce o jertfire directă și săngeroasă, pe sf. Masă o jertfire tainică, nesăngeroasă, și prin mijlocirea Bisericii.

Pe cruce și pe Prestol este același Hristos, care jertfește și se jertfește, precum ne arată atât de cuprinzător rugăciunea liturgică: „Tu ești cel ce aduci și Te aduci, cel ce împarți și cel ce Te împarți Hristoase Dumnezeule”.

Cruce și Altar, două mărturii ale iubirii lui Dumnezeu față de noi, două căi ale întâlnirii credinciosului cu Dumnezeu, două ancure pe marea vieții, două semne ale mântuirii! În fața lor se pleacă smerit inimile și ființa noastră, zicând:

„Închinămu-ne Patimilor Tale, Doamne, și mărim învierea Ta”.

Părintele VASILE

25 de ani dela moartea lui Vasile Stroescu

În 15 Aprilie 1951 se împlinesc 25 de ani dela moartea marelui filantrop Vasile Stroescu. Aproape în fiecare sat ardelenesc s'a împrăștiat cu dămie ajutorul creștinesc al acestui om. Cât despre ajutoarele de vreun milion de coșane date pe seama instituțiilor culturale și bisericești din Transilvania, nu mai vorbim. Între altele, a donat Mitropoliei sibiene 220.000, iar Institutului Teologic — a cărui clădire se datorește în mare parte tocmai ajutorului lui — 100.000 coșane. Toate aceste binefaceri le-a împărțit într'un duh cu adevărat creștinesc, strein de orice șgomot alreclamei. A murit sărac, după cum modestă — a fost viața întreagă și plină de iubire de oameni. De aceea Mitropolia și Institutul nostru Teologic îl cinesc memoria lui cu evlăvia marelui ctitori.

EPICLEZA EUHARISTICĂ

(Urmare din pag. 2)

istorisită și epicleza e pusă după această istorisire. Astfel, prin punerea epiclezei după pomenirea Cinei cei de Taină, s'a ales momentul precis și adecvat al reprezentării reale a jertfei de pe cruce, care se prelungește peste veacuri până la venirea Domnului.

E aceeași jertfă de pe cruce, care a fost anticipată real la Cina cea de Taină, iar în Sf. Liturghie este actualizată real. Anticiparea ei este un fapt care nu se mai repetă. De aceea este istorisit ca atare. Pe când jertfa însăși se prelungește peste veacuri. De aceea se actualizează real, prin epicleză, după istorisirea Cinei cei de Taină, adică la locul potrivit, așa cum s'a și întâmplat. Toate cele dinainte de epicleză inchipuesc cele petrecute înainte de răstignire, deci și Cina cea de Taină. Sfințirea însăși actualizează moartea Domnului și deci e firesc să urmeze după cele dinainte. Aceasta o cere logica însăși a lucrurilor.

Ce privește întrebarea: dacă Sf. Apostoli au săvârșit Euharistia fără epicleză în timpul dintre Înălțarea Domnului și Pogorirea Duhului Sfânt, răspunsul îl avem în Faptele Apostolilor, unde se arată că înainte de Rusalii apostolii erau „așteptând cu un cuget în rugăciune și în cerere” (1, 14) și că numai după Rusalii, ei au pornit să propovăduiască și să săvârșească Sf. Taină, între care botezul, mirungerea și Sf. Euharistie. Căci numai după ce au fost îmbrăcați cu putere de sus au putut săvârși toate acestea (F. Ap. 2, 38, 42). „Și erau stăruind în învățătura Apostolilor... și în frângerea pâinii și în rugăciuni”. Frângerea pâinii este amintită expres!

Deci să slujim Sf. Liturghie așa cum este ea, cutremurați de marea taină a prezenței lui Hristos și a actualizării jertfei de pe cruce prin epicleză. Epicleza este punctul culminant, centrul Sf. Liturghii. Ea nu poate fi ocolită, nici diminuată în însemnătatea ei.

Așa credem, așa ne rugăm, așa înge-nunchiem, așa ne închinăm împreună cu toată Biserica ortodoxă din toate veacurile și dela toate popoarele.

N. MLADIN

Toate organizațiile religioase din R. P. Bulgaria s'au alăturat Apelului Consiliului Mondial al Păcii cu privire la încheierea unui Pact al Păcii între cele cinci mari puteri.

† Părintele Emanoil Crețu

Adânci păreri de rău, doliu și jale cuprind sufletele credincioșilor din Vecerd și Ighișul-vechiu. În noaptea zilei de 16 Martie a. c., Părintele Emanoil Crețu s'a mutat în viața de dincolo de moarte! Boala l-a răpit în plină activitate pastorală: avea numai 50 de ani.

Pogripania e săvârșită de un sobor de 19 preoți condus de P. C. Sa Părintele Vicar Traian Belășcu, secundat de protopopii: V. Zare-Agnita, Băcilă și Stoica Eml, în biserica și curtea bisericii din Vecerd, în Dumineca Ortodoxiei. O imensă mulțime de credincioși înlăcrimați din: Vecerd, Ighiș, Benești, Zlagna, Bărghiș, Alțina... conduc pe duhovnicul Emanoil la locul de veci și încurajează cernitele inimi ale văduvei Letiția și orfanilor Lutu și Nelu.

În panegiricul rostit de P. C. Părinte Vicar purcizând dela sentința biblică: „Rânduit e tuturor oamenilor să moară”, arată marea pierdere pe care o încearcă Biserica și răsplata binemeritată care-l așteaptă pe fratele nostru de misiune Emanoil. Căci a luptat în câmpul pastorației cu toate forțele sufletesti, cu toată râvna. Misiunea lui s'a încheiat numai în ce privește ființa fizică, rămânând ca de dincolo de moarte să predice mereu credincioșilor lui, I. P. S. Mitropolit, mișcat de vestea tristă, trimite binecuvântare îndoliatel familiei a unui vrednic preot pe care l-a apreciat.

Părintele protopop V. Zare, vorbind despre lumea veșniciei și despre vrednicia adormitului în Domnul, încheie cu cuvintele: „Părintele Crețu și-a făcut datoria în parohia de aici, și-o va face și în cea spirituală după moarte”.

Păr. G. Hampu-Moardăș, în numele preoțimii fostului protopopiat al Țichindealului arată pe scurt felul în care a înțeles preotul Emanoil să-și facă datoria.

Părintele Eftimie vorbește despre lupta preotului Crețu pentru unificarea bisericească: „pentru Crețu anul unificării nu a fost 1948, ci însuși anul hirotoniei lui, 1924”...

Duioase au fost cuvintele sătenilor: I. Toda din Vecerd și L. Ștefănel din Ighiș, ca și poezia religioasă a lui „moș Toma”.

Născut în 10 Noemvrie 1900, din părinți țărani, în Vecerd, urmează școala primară în sat, iar școala normală în Sibiu la „Andrei Șaguna”. Dă diferență de liceu. Spre sfârșitul primului război mondial e „cadet” în Cluj și Petroșani. Urmează teologia în Blaj și doi ani de drept în Cluj. Hirotonit în 1924 — după ce i s'a propus să meargă la Institutul „De Propaganda Fide” în Roma, propunere refuzată — slujește cu aceeași sfințenie în modesta biserică din Vecerd și în biserița „din deal” a filialei din Ighiș, până în 1 Noemvrie 1949, când rămâne singur preot în Vecerd. Mitropolitul Niculescu l-a distins cu brâu roșu. Cursurile de îndrumare le-a trecut cu nota cea mai mare.

Vechnică să-i fie pomenirea!

Preotul Eftimie

† Preot Octavian Cupșa

În frunța parohie Măgoaja din protopopiatul Dejului, s'a stins pe neașteptate încă o candelă. A murit preotul Octavian Cupșa, după 60 ani de viață și 34 de preoție, puși cu demnitate în slujba lui Dumnezeu și a poporului dreptcredincios.

Înhumarea rămășițelor lui pământești săvârșită la praznicul Bunevestiri din a. c., a fost un prilej de popas duhovnicesc. Preoți mulți în frunte cu vrednicul protopop tractual Dumitru Purdea și mult popor din loc și jur, dar mai ales din Dej, veniți să dea ultimul salut decedatului, au constituit o dovadă vie de ceea ce a fost decedatul în viață. Prohodul săvârșit de 8 preoți a fost impresionant, iar cuvântarea pâr. Aurel Ciurdărean

și mai ales cea a pâr. protopop D. Purdea au scos în evidență greua misiune de preot și totuși strălucit de jertfelnicie, purtate cu cinste și demnitate de răposatul. Lacrimile au dat expresie durerii mai ales în momentul când prot. descria despărțirea de unicul său fiu Dr. Victor Cupșa, un strălucit medic al spitalului din Dej, de altmăd văduvit și mai ales de poporul pe care l-a păstorit. Poporul în jalea și durerea lui n'a putut să tacă și l-a îngrăoașă păstorului lor sufletească cântăuit pe loc un cântec care și pentru frumusețea lui literară, dar mai ales ca document al indiscutabilei legături sufletesti între preot și popor, ar merita să fie reproducus.

Adormitului dela Domnul, noi cei rămășiți, vom cere neîncetat odihnă binemeritată.

Pr. Țura Samuil

INFORMAȚII

Sesiunea generală științifică a Academiei R. P. R. a arătat marile progrese realizate de știința română, datorită îmbinării teoriei cu practica și însușirii științei sovietice. Știința nu mai este ruptă de viață, ci se îndreaptă tot mai mult spre rezolvarea problemelor ridicate de practică. Aceasta a dus la rezultate însemnate pentru dezvoltarea forțelor de producție ale industriei și agriculturii, pentru înflorirea culturii socialiste în țara noastră. Astfel Academia R. P. R. încadrându-și cercetările în planul Cincinal, se încadrează în lupta pentru independență, pace și socialism.

Conferința europeană a muncitorilor împotriva remilitarizării Germaniei Occidentale la care au participat peste 900 delegați din 19 țări, s'a încheiat cu o rezoluție, în care se declară între altele: „Prin acțiunile maselor muncitoare remilitarizarea Germaniei va fi preîntâmpinată și pacea va fi menținută. Unitatea muncitorilor împotriva remilitarizării Germaniei este întemeiată pe dorința lor comună și limpede exprimată, pe năzuința lor adâncă și sinceră spre pace”. Conferința a ales un Comitet european al muncitorilor împotriva remilitarizării Germaniei Apusene, care să transpună în realitate hotărârile ei. Din sămănă acestei conferințe a răsunat convingerea clară: „fără noi, muncitorii din Anglia, Franța, Italia, Germania și Belgia, America nu poate duce un război”. Unitatea clasei muncitoare este un factor decisiv în lupta pentru pace și împotriva remilitarizării Germaniei occidentale.

Nr. 1917/1951.

COMUNICAT

Aducem la cunoștință tuturor absolvenților Institutului Teologic Universitar din Sibiu, fii ai Arhiepiscopiei noastre, cele de mai jos:

Fiecare absolvent al Institutului nostru Teologic Universitar, are datoria de a căuta să-și afle o parohie și să ceară hirotonirea într-un preot în timpul cel mai scurt dela absolvire.

Absolvenții Institutului nostru Teologic, care în decurs de trei ani dela absolvire, nu își vor fi aflat un post în cadrele Arhiepiscopiei și nu vor fi fost hirotoniți într-un preot sau diacon, își vor pierde dreptul de-a ocupa un post bisericesc.

Cel care după trecerea alor 3 ani dela absolvire ar dori totuși să se preoțească, vor fi obligați să repete cursurile Institutului nostru Teologic și să facă din nou toate examenele.

Sibiu, din ședința secției bisericești dela 28 Martie 1951.

Consiliul Arhiepiscopal